

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
(ગુજરાત સરકાર દ્વારા સ્થાપિત)

ડિપ્લોમા ઈન હુમન રાઈટ્સ એન્ડ ડ્યૂટીઝ (DHRD)

પેપર-8

DHRD-8

પર્યાવરણ અને માનવ અધિકારો

Diploma in Human Rights and Duties
Paper- 8 Environment and Human Rights

નિદર્શન:

પ્રો.(ડૉ.) યોગેન્દ્ર પારેખ નિયામક, સ્કૂલ ઓફ હુમેનિટીઝ એન્ડ સોશિયલ સાયન્સીસ, ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ.

સંપાદક:

ડૉ. ભાવેશ એચ. ભરાડ અધ્યક્ષ, ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ હુમન રાઇટ્સ એન્ડ ડ્યૂટીઝ, સ્કૂલ ઓફ લો, ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ.

ડૉ. કિન્ના ટી. ચડોકિયા આચાર્ય (ઇન-ચાર્જ), શેઠ એમ. એન. લો કોલેજ, પાટણ.

ડૉ. સ્વાતિ શાહ એસોસિએટ પ્રોફેસર, સંસ્કૃત, સ્કૂલ ઓફ હુમેનિટીઝ એન્ડ સોશિયલ સાયન્સીસ, ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી અમદાવાદ.

ડૉ. દીપ્તિબા ગોહિલ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર, રાજ્યશાસ્ત્ર, સ્કૂલ ઓફ હુમેનિટીઝ એન્ડ સોશિયલ સાયન્સીસ, ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી અમદાવાદ.

વિષય-સમિતિ:

ડૉ. ભાવેશ એચ. ભરાડ અધ્યક્ષ, ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ હુમન રાઇટ્સ એન્ડ ડ્યૂટીઝ, સ્કૂલ ઓફ લો, ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ.

ડૉ. કિન્ના ટી. ચડોકિયા આચાર્ય (ઇન-ચાર્જ), શેઠ એમ. એન. લો કોલેજ, પાટણ.

ડૉ. દિપાલી પુરોહિત આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર, એમ. એસ. ભગત એન્ડ સી. એસ. સોનાવાલા લો કોલેજ, નડિયાદ.

લેખન:

શ્રી પ્રજ્ઞા બી. કંસારા આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર, પી. જી. ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ લો, સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી, વલ્લભવિદ્યાનગર, આણંદ.

. પરામર્શન (વિષય):

ડૉ. વિમલ આર. પરમાર આચાર્ય, શ્રી કે. પી. શાહ લો કોલેજ, જામનગર.

પરામર્શન (ભાષા):

ડૉ. દિવ્યેશ વ્યાસ આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર, જર્નાલિઝમ એન્ડ માસ કોમ્યુનિકેશન, સ્કૂલ ઓફ હુમેનિટીઝ એન્ડ સોશિયલ સાયન્સીસ, ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિ., અમદાવાદ.

પ્રકાશક: કુલસચિવ (કાર્યકારી), ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ.

પ્રકાશન વર્ષ : 2021(પ્રથમ આવૃત્તિ)

ISBN NO:

: સર્વાધિકાર સુરક્ષિત :

આ પાઠ્યપુસ્તક ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટીના ઉપક્રમે વિદ્યાર્થીલક્ષી સ્વઅધ્યયન હેતુથી દૂરવર્તી શિક્ષણના ઉદ્દેશને કેન્દ્રમાં રાખી તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. જેના સર્વાધિકાર સુરક્ષિત છે. આ અભ્યાસસામગ્રીનો કોઈ પણ સ્વરૂપમાં ઉપયોગ કરતાં પહેલાં ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટીની લેખિત પરવાનગી લેવાની રહેશે.

ડિપ્લોમા ઇન હુમન રાઈટ્સ એન્ડ ડ્યૂટીઝ

પેપર-8

DHRD-8

પર્યાવરણ અને માનવ અધિકારો

એકમ-1	01
પર્યાવરણનો ખ્યાલ અને અર્થ	
એકમ-2	12
પર્યાવરણ સંરક્ષણ પર આંતરરાષ્ટ્રીય સંમેલન / પરિષદો	
એકમ-3	23
માનવ અધિકારો, પર્યાવરણીય ન્યાય અને ફરિયાદ કરવાની હકૂમત અને સજા	
એકમ-4	36
પ્રદૂષણને લગતા કાયદાઓમાં વિવિધ બોર્ડ્સ, તેની રચના, કાર્યો અને સત્તા	
એકમ-5	49
પર્યાવરણીય પ્રશ્નો અને માનવ અધિકાર સુરક્ષાના સમાધાનમાં ન્યાયતંત્રની ભૂમિકા	

યુનિવર્સિટી ગીત

સ્વાધ્યાય: પરમં તપ:
સ્વાધ્યાય: પરમં તપ:
સ્વાધ્યાય: પરમં તપ:

શિક્ષણ, સંસ્કૃતિ, સદ્ભાવ, દિવ્યબોધનું ધામ,
ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી નામ;
સૌને સૌની પાંખ મળે ને સૌને સૌનું આભ,
દશે દિશામાં સ્મિત વહે, હો દશે દિશે શુભ-લાભ.

અભણ રહી અજ્ઞાનના શાને, અંધકારને પીવો ?
કહે બુદ્ધ આંબેડકર કહે, તું થા તારો દીવો;
શારદીય અજવાળાં પહોંચ્યાં ગુર્જર ગામે ગામ
ધ્રુવતારકની જેમ ઝળહળે એકલવ્યની શાન.

સરસ્વતીના મયૂર તમારે ફળિયે આવી ગહેકે
અંધકારને હડસેલીને ઉજાસનાં ફૂલ મહેંકે;
બંધન નહીં કો' સ્થાન સમયનાં જવું ન ઘરથી દૂર,
ઘર આવી મા હરે શારદા દેન્યતિમિરનાં પૂર.

સંસ્કારોની સુગંધ મહેંકે, મન મંદિરને ધામે
સુખની ટપાલ પહોંચે સૌને પોતાને સરનામે;
સમાજ કેરે દરિયે હાંકી શિક્ષણ કેરું વહાણ,
આવો કરીએ આપણ સૌ
ભવ્ય રાષ્ટ્રનિર્માણ...
દિવ્ય રાષ્ટ્રનિર્માણ...
ભવ્ય રાષ્ટ્રનિર્માણ

